

SATELLITE SYMPOSIUM: FORENZIČKA PSIHIJARIJA / FORENSIC PSYCHIATRY

PROBLEMI FORENZIČKE OBRADJE, POMOĆ ILI RETRAUMATIZACIJA

Hercigonja Novković V., Bačan M., Buljan Flander G., Kocijan Hercigonja D. i Matešković, D.

Iako su stručnjaci i javnost sve više upoznati s problemima zlostavljane djece, još uvijek postoji velik broj neprijavljenih ili neotkrivenih slučajeva zlostavljanja, posebice seksualnog. Prema istraživanjima Poliklinike za zaštitu djece grada Zagreba iz 2006. 13,7-18,1% djece je doživjelo neku vrstu seksualnog zlostavljanja. Postoje brojna istraživanja koja su imala za cilj utvrditi kako se djeca osjećaju nakon što su prijavila zlostavljanje i uključena su u standardne oblike forenzičkog ispitivanja. Prema Goodmanu, (1992.) djeca isto opisuju kao uznemirujuće i zastrašujuće iskustvo, Sas i sur. (1991.) su utvrdili strah kod djece da im se neće vjerovati, s Quas, Goodman i sur. (2003.) su utvrdili strah djece žrtava zlostavljanja od sučeljavanja s optuženikom.

Djeca žrtve zlostavljanja posebno su vulnerabilna skupina za svjedočenje na sudu, budući da ih neosjetljiv i nestručan sistem ispitivanja, kao i sam sudski proces svojom neprikladnošću lako mogu retraumatizirati.

Najveći broj istraživanja ukazuje da su prediktori stupnja traumatizacije broj svjedočenja, razina neosjetljivosti i grubosti pri ispitivanju djece (Henry, 1997.), poteškoće razumijevanja pravnog jezika, neosjetljivo ponašanje sudaca, te osjećaj stigmatiziranosti (Eastwood i Stacy, 1998.)

Dva najčešća uzroka stigmatizacije i retraumatizacije su sustav i obitelj. Sustav najčešće stigmatizira djecu kroz način i proceduru ispitivanja, odnosno kroz višekratna i nedovoljno stručna ispitivanja u djeci neprilagođenim prostorima, kao i kroz određivanje neadekvatnih kazni počiniteljima. Način na koji obitelj stigmatizira je najčešće kroz nevjerovanje djetetu da se zlostavljanje dogodilo, i/ili kroz pritisak na dijete da odustane od optužbi.

Tijekom same procedure ispitivanja djecu se često proglašavana nevjerođostojnima, ne stoga što nisu u mogućnosti dati vjerodostojan iskaz, već zato što ih ispituju odrasli na, za djecu, neprilagođen i neprimjeren način.

S obzirom da zakon u RH dozvoljava ispitivanje djece izvan suda, potrebno je započeti s praksom jednokratnog forenzičkog ispitivanja djeteta od strane educiranih vještaka stručnjaka mentalnog zdravlja, već u tijeku predkaznenog postupka, i to u djeci primjerenom okruženju. Tako provedenim i snimljenim forenzičnim intervjuom bi se izbjeglo višestruko, na različitim mjestima, te često nestručno ispitivanje djeteta žrtve zlostavljanja, s obzirom da snimak intervju služi kasnije kao dokaz u kaznenom postupku.